

POLSKI INSTYTUT SPRAW MIĘDZYNARODOWYCH

Biuletyn

DOKUMENTY ROBOCZE • EKSPERTYZY • KOMUNIKATY • OPINIE • LISTY
SERIA Z • NR 71 - 2002 • LICZBA STRON 4 (s. 579-582) • © PISM • NR EGZ. 1.15M 3.10

DOKUMENTY ROBOCZE

Przygotowania Danii do prezydencji w UE – konsekwencje dla Rzeczypospolitej Polskiej

Joanna Bogusławska

1. Przygotowania programowe – 2. Przygotowania organizacyjne – 3. Konsekwencje duńskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej dla Rzeczypospolitej Polskiej – prognoza

1 lipca 2002 r. Dania po raz szósty od momentu przystąpienia do Wspólnoty Europejskiej (1973 r.) obejmie Urząd Przewodniczącego w Radzie Unii Europejskiej. Prace poprzedzające przejście przez Danię prezydencji w Radzie UE obejmują:

- przygotowanie programowe polegające na opracowaniu przez rząd duński planu pracy oraz na wskazaniu, które z realizowanych przez UE przedsięwzięć w drugiej połowie 2002 r. stanowić będą najważniejsze lub ważne zadania dla duńskiego rządu;
- przygotowanie organizacyjne polegające na wdrożeniu Danii, już na kilka miesięcy przed przejściem prezydencji, w prace związane z pełnieniem Urzędu Przewodniczącego.

1. Przygotowania programowe

27 listopada 2001 r. władzę w Danii objął mniejszościowy rząd koalicyjny, w skład którego weszła Duńska Partia Liberalna – Venstre (V) oraz Konserwatywna Partia Ludowa (KF). Premierem Danii został przywódca liberalistów Anders Fogh Rasmussen. W pierwszym dokumencie poświęconym przyszłej polityce – *Government Platform 2001*, rząd przedstawił swoje stanowisko wobec Unii Europejskiej oraz zaprezentował najważniejsze zadania do zrealizowania podczas prezydencji w Radzie UE. Większość z zawartych we wspomnianym dokumencie tez jest powtórzeniem głównych założeń programowych duńskiej prezydencji przedstawionych w sierpniu 2001 r. w dokumencie *The Danish Government, August 2001*

przez poprzedni rząd Nyrupa Rasmussena¹. Oznacza to, iż w Danii, mimo zmiany rządu, zachowana została ciągłość głównych wytycznych polityki europejskiej. Za **najważniejsze zadanie** do zrealizowania podczas pełnienia Urzędu Przewodniczącego, rząd Danii uznał **rozszerzenie UE**. Inne wymieniane w dokumentach zadania, jak: dalszy rozwój polityk wspólnotowych, reprezentowanie UE na zewnątrz, debata nad przyszłością UE, etc., określone zostały jako **ważne**.

Rozszerzenie UE

Zgodnie z „mapą drogową” Komisji Europejskiej podczas trwania duńskiej prezydencji przypada końcowa faza negocjacji akcesyjnych z dziesięcioma państwami kandydującymi. Rząd Fogha Rasmussena podkreśla, iż dołoży wszelkich starań by doprowadzić do zamknięcia na szczycie Rady Europejskiej w Kopenhadze w grudniu 2002 r. zainicjowanego w 1993 r. również w Kopenhadze, (gdy sformułowano tzw. kryteria kopenhaskie), procesu integracji UE z dziesięcioma państwami kandydującymi. Dużą wagę dla duńskiego rządu ma również przewodnictwo w pracach Komitetu, powołanego dla przygotowania do końca 2002 r. projektu Traktatu Akcesyjnego dla dziesięciu państw kandydujących. Zakończenie w ustalonym terminie prac nad wspomnianym dokumentem jest jednym z warunków przyjęcia 1 stycznia 2004 r. nowych państw do UE.

Rozwój wybranych polityk wspólnotowych

Dania wymienia Wspólną Politykę Rolną, której reforma, zdaniem duńskiego rządu, stanowi warunek przezwyciężenia problemów związanych z BSE, przyszcycą, oraz przygotowania UE do rozszerzenia i do nowej rundy negocjacji z WTO. Na drugim miejscu Dania stawia prace nad nowymi założeniami wspólnej polityki rybołówstwa, które powinny zostać zakończone podczas duńskiej prezydencji. Ważne dla duńskiego rządu jest też zakończenie prac nad ustaleniem wspólnego stanowiska państw członkowskich w sprawie zapobiegania łamaniu wspólnotowego prawa azyłowego. Również ochrona środowiska, a w szczególności wzmocnienie współpracy państw członkowskich w działaniach na rzecz ochrony środowiska stanowi ważne zadanie dla duńskiego rządu. Ponadto Dania dużą wagę przykładą do prac nad rozwojem wspólnotowej polityki konsumenckiej oraz poprawą bezpieczeństwa żywności. Rząd duński zamierza również zrealizować harmonogram prac przypadających na drugą połowę 2002 r. dotyczących „pakietu podatkowego” (*tax package*) oraz wewnętrznego rynku usług finansowych (plan działania przyjęty podczas szczytu Rady Europejskiej w Sztokholmie w marcu 2001 r.), w tym europejskiego rynku ubezpieczeń.

Inne ważne zadania duńskiej prezydencji to:

- reprezentowanie UE na Światowym Szczycie nt. Zrównoważonego Rozwoju, który odbędzie się w drugiej połowie 2002 r. w Południowej Afryce oraz podczas szczytu ASEM (*Asia – Europe Meeting*) w Kopenhadze. Równie ważne dla Danii będzie reprezentowanie interesów UE podczas kolejnej rundy negocjacji z WTO;
- czynne uczestniczenie w debacie nad przyszłością UE oraz zachęcanie do szerokich dyskusji;
- kontynuowanie prac nad reformą instytucjonalną w Unii Europejskiej, w szczególności nad reformą Komisji Europejskiej;
- wprowadzenie w życie „planu działania” dla Wymiaru Północnego UE, który dotyczy współpracy siedmiu krajów: Islandii, Norwegii, Litwy, Łotwy, Estonii, Polski i Federacji Rosyjskiej m.in. w dziedzinie ochrony środowiska, energii, infrastruktury oraz rozwoju społecznego.

2. Przygotowania organizacyjne

Przygotowania organizacyjne Danii do przejęcia przewodnictwa w Radzie Unii Europejskiej opierają się na trzech elementach:

¹ Poul Nyrup Rasmussen jest liderem Duńskiej Partii Socjaldemokratycznej, która przez dziewięć kolejnych lat (1993 – 2002) wraz z Nyrupem Rasmussenem, jako premierem, sprawowała rząd w Danii.

- półrocznej współpracy z Hiszpanią - państwem pełniącym od 1 stycznia 2002 r. Urząd Przewodniczącego w Radzie UE. Od 1 stycznia 2002 r. przez sześć miesięcy Dania zobowiązana jest, na podstawie decyzji Szczytu w Helsinkach w 1999 r., do bliskiej współpracy (*cooperation in day-to-day work*) z Hiszpanią - państwem sprawującym w tym okresie Urząd Przewodniczącego;
- trwającej rok współpracy w ramach tzw. *Trojki*². Od 1 stycznia 2002 r. Dania zobowiązana jest do uczestniczenia w pracach tzw. *Trojki*, składającej się z dwu państw pełniących kolejno Urząd Przewodniczącego, Komisji Europejskiej oraz Wysokiego Przedstawiciela ds. Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa. Współpraca *Trojki* ma na celu zaangażowanie państwa następnego w kolejności do przejścia prezydencji w prace prowadzone głównie w ramach drugiego filaru UE, a w szczególności w kontakty Unii Europejskiej z krajami trzecimi. Współpraca w ramach *Trojki* jest szczególnie ważna w przypadku Danii, gdyż państwo to nie uczestniczy m.in. we Wspólnej Europejskiej Polityce Bezpieczeństwa i Obrony (WEPBiO) oraz w trzecim etapie Unii Gospodarczo-Walutowej (UGW)³. W tej sytuacji, zgodnie z decyzją Rady Unii Europejskiej z 1992 r. z Edynburga (w sprawie szczególnej sytuacji Danii), po przejściu przez Danię przewodnictwa w UE, Grecja - państwo, które wejdzie 1 lipca 2002 r. w skład *Trojki*, zastąpi Danię w kierowaniu pracami, które dotyczyć będą WEPBiO oraz UGW;
- współpracy nad programami, które obejmują swym zasięgiem więcej niż jedną prezydencję (*rolling work programmes*). Przygotowania Danii do przejścia prezydencji w Radzie UE obejmują również współpracę (od 1 stycznia 2002 r.) z innymi prezydencjami (w tym przypadku z Belgią, która pełniła Urząd Przewodniczącego w drugiej połowie 2001 r. i Hiszpanią) nad długookresowymi programami (*rolling work programmes*) dotyczącymi głównie zagadnień związanych z rynkiem wewnętrznym oraz polityką przemysłową Unii Europejskiej. Dokumenty te wyznaczają długookresowe zadania do realizacji w wyżej wymienionych dziedzinach oraz określają terminy wprowadzenia ich w życie przez następną prezydencję.

Wyżej przedstawiony mechanizm współpracy, w którym rząd Fogha Rasmussena jest zobowiązany uczestniczyć przez pół roku przed przejściem prezydencji, ma na celu wdrożenie Danii w bieżące prace Rady Unii Europejskiej. Jak wskazuje praktyka, to właśnie tego typu zagadnienia stanowią większość (ponad 80%) zadań wykonywanych przez każde państwo pełniące Urząd Przewodniczącego Rady UE.

3. Konsekwencje duńskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej dla Rzeczypospolitej Polskiej - prognoza.

Prognoza obejmuje okres sprawowania przez Danię prezydencji w Radzie Unii Europejskiej, czyli drugie półrocze 2002 r. i zakłada, iż duński rząd realizować będzie przyjęte w okresie przygotowań wyżej przedstawione zadania.

Analizując konsekwencje, jakie duńska prezydencja będzie miała dla Polski, należy przede wszystkim wziąć pod uwagę wpływ rządu Fogha Rasmussena na przebieg negocjacji akcesyjnych. Na kilka miesięcy przed przejściem przewodnictwa w Radzie UE, rząd duński otwarcie mówił o swej determinacji by podczas szczytu Rady Europejskiej w Kopenhadze w grudniu 2002 r. zapoczątkowany został następny etap procesu akcesyjnego - czyli przyjęcie, podpisanie, a następnie ratyfikacja Traktatu Akcesyjnego (jeden dokument dla dziesięciu państw). Wyznaczone przez duński rząd zadania do zrealizowania w czasie pełnienia Urzędu Przewodniczącego oraz deklaracje składane przez premiera Fogha Rasmussena nt. rozszerzenia UE, jako najważniejszego ze

2 Mechanizm *Trojki* funkcjonuje na podstawie Art. 18 (4) Traktatu o Unii Europejskiej. Traktat Amsterdamski wprowadził zmiany w składzie *Trojki* wyłączając z niej państwo, które zakończyło prezydencję w Radzie Unii Europejskiej.

3 Dania na podstawie protokołu nr 5 do Traktatu o Unii Europejskiej nie bierze udziału w działaniach określonych w art. 13 ust. 1 i art. 17 TUE „mających odniesienia w dziedzinie polityki obronnej”, przy czym nie będzie przeszkadzać w rozwoju współpracy między pozostałymi państwami członkowskimi. Dania na podstawie zawartej w protokołach nr 11 i 12 do Traktatu o Unii Europejskiej klauzuli *opt - out* nie uczestniczy także w trzecim etapie Unii Gospodarczo - Walutowej.

wspomnianych zadań, stanowią ważną informację dla Polski, gdyż wskazują, iż ostatnia faza negocjacji przebiegać będzie pod znakiem mobilizacji wysiłków duńskiego rządu, zmierzających do przyjęcia w 2004 r. nowych państw do UE⁴. Wiele będzie jednak zależało od tego, czy rząd Fogha Rasmussena zdoła przezwyciężyć trudności, które towarzyszyć będą negocjacjom w sprawie takich obszarów negocjacyjnych, jak: rolnictwo, polityka regionalna, czy finanse i budżet. Rozmowy dotyczące wspomnianych zagadnień wymagać będą bowiem wypracowania trudnych, kompromisowych stanowisk pomiędzy krajami członkowskimi, a także pomiędzy UE a państwami kandydującymi.

Spośród wyżej wymienionych spraw, które negocjowane będą podczas trwania duńskiej prezydencji, na szczególną uwagę zasługuje rolnictwo, gdyż istnieje tu wyraźna sprzeczność interesów pomiędzy państwami członkowskimi oraz kandydującymi. Uzgodnienie kompromisowego stanowiska w tej sprawie będzie miało kluczowe znaczenie dla dalszego przebiegu negocjacji akcesyjnych. Szczególnie ważne dla negocjacji w sprawie rolnictwa będzie stanowisko państw członkowskich wobec finansowych aspektów wprowadzenia Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) w nowych państwach członkowskich.

Państwa UE zobowiązane są do zaprezentowania podczas duńskiej prezydencji swojego stanowiska wobec przedstawionych przez Komisję Europejską w styczniu 2002 r. propozycji w sprawie udziału nowych członków, w tym Polski w wydatkach z budżetu UE. Chodzi tu w szczególności o fundusze z budżetu UE, które Komisja Europejska zaoferowała na finansowanie WPR w nowych krajach członkowskich. Wspomniane propozycje spotkały się z krytyką zarówno państw członkowskich (w szczególności Niemiec, Wielkiej Brytanii, Holandii i Szwecji), które przeciwnie są przyznaniu nowym członkom dopłat bezpośrednich dla rolników, jak i państw kandydujących, które domagają się pełnego objęcia ich rolnictwa zasadami WPR. Dodatkowym elementem, który komplikuje rozmowy jest zgłaszana przez większość krajów członkowskich potrzeba przeprowadzenia, jeszcze przed planowanym na 2004 r. rozszerzeniem, reformy WPR, której podstawowym elementem byłoby odejście od stosowania dopłat bezpośrednich dla rolników.

W tej sytuacji ważne jest stanowisko Danii, która jako państwo pełniące Urząd Przewodniczącego będzie mieć istotny wpływ na przebieg rozmów dotyczących negocjacji akcesyjnych w sprawie rolnictwa oraz zmian w funkcjonowaniu WPR. Rząd Fogha Rasmussena stoi na stanowisku, iż prace nad reformą WPR nie mogą zakłócić programu negocjacji akcesyjnych. Dania podkreśla również, iż reforma WPR nie może zostać przeprowadzona kosztem opóźnienia rozszerzenia UE. Wyżej przedstawione stanowisko duńskiego rządu jest zgodne z polskimi interesami, nie można jednak przewidzieć, czy Danii uda się rozgraniczyć rozmowy w sprawie reformy WPR od negocjacji akcesyjnych dotyczących rolnictwa. Jeśli rząd Fogha Rasmussena nie zdoła tego dokonać, może dojść do zablokowania negocjacji, czego następstwem może być opóźnienie planowanego na 2004 r. rozszerzenia.

Pozostałe zagadnienia, które znalazły się wśród zadań duńskiej prezydencji nie będą miały znacznych konsekwencji dla Polski. Wiele wskazuje bowiem, iż Dania skoncentruje swoje prace głównie na rozszerzeniu UE oraz reformie WPR. Pozostałe zadania duńskiej prezydencji, zdaniem ekspertów, mają raczej znaczenie symboliczne i pozostaną w drugiej połowie 2002 r. „w cieniu”. Jedynym zagadnieniem, które może podczas trwania duńskiej prezydencji nabrać dużego znaczenia jest problem ewentualnej eskalacji konfliktu izraelsko-palestyńskiego, który może przenieść uwagę państw członkowskich ze spraw bieżących na problem bezpieczeństwa na Bliskim Wschodzie. Trudno jednak w chwili obecnej przewidzieć, jakie konsekwencje konflikt ten będzie miał dla przebiegu duńskiej prezydencji, a tym samym dla Polski.

⁴ Zob. K. Balon, S. Dębski, M. Krzysztofowicz, *Rozszerzenie UE a stanowisko Danii*, „Biuletyn PISM”, Nr 64 - 2002